

Barnkonsekvensanalys i frågan gällande omstrukturering av skolenhet

Datum:

Vår referens:

Malin Kempengren
malin.kempengren@malmo.se

Ansvarig chef:

Cecilia Holmkvist
cecilia.holmkvist@malmo.se

Ärende:

Barnkonsekvensanalys – Omstrukturering av skolenhet för anpassad grundskola på Rörjsjökolan

Initierare:

Fahrudin Zejnic
Utbildningschef område C

Barnkonsekvensanalys – Omstrukturering av skolenhet för anpassad grundskola på Rörjsjökolan

Barnkonsekvensanalysen genomfördes av utvecklingssekreterare och utvecklingssamordnare på grundskoleförvaltningen. Barnkonsekvensanalysen är en bilaga till förslag till beslut till grundskoleförvaltningen gällande omstrukturering av Rörjsjökolans anpassade grundskola.

1. Bakgrund

FN:s konvention om barnets rättigheter gäller som svensk lag sedan 1 januari 2020. Av artikel 3 i barnkonventionen framgår att vid alla åtgärder som rör barn ska barnets bästa beaktas. Omstrukturering av Rörjsjökolans anpassade grundskola innebär att de elever som idag går i den anpassade grundskolan på Rörjsjökolan från och med läsåret 2025/2026 kommer att behöva få sin utbildning tillgodosedd på en annan skolenhet. Förvaltningen har utrett olika möjligheter och kommit fram till att den bästa lösningen är att flytta

verksamheten till Hermodsdalsskolan. På Hermodsdalsskolan finns redan en anpassad grundskola som är tänkt som en permanent etablerad verksamhet.

I den anpassade grundskolan på Rörsjöskolan går i dag 15 elever fördelade på två klasser. Årskurserna är fördelade enligt följande:

- Årskurs 2 – tre elever
- Årskurs 3 – tre elever
- Årskurs 5 – sex elever
- Årskurs 6 – tre elever

Eleverna i Hermodsdalsskolans anpassade grundskola berörs indirekt av föreslaget beslut då de, beroende på beslutets utfall, kan komma att få fler elever på sin skola. I den anpassade grundskolan på Hermodsdalsskolan går idag 23 elever fördelat mellan årskurs 1–6.

Omstruktureringens principer har varit:

- Kvalitet på undervisningen och personalresurser prioriteras högre än lokalkostnader för verksamheten i stort.
- Eleverna ska i största möjliga mån behålla personal och elevgrupper vid en eventuell flytt.
- Eleverna ska få ges möjlighet att uttrycka sin åsikt om en eventuell flytt.
- Förändringen ska ligga i linje med grundskolenämndens gällande lokalbehovsplan för anpassad grundskola.

I genomförandet av denna barnkonsekvensanalys har elevintervjuer gjorts på Rörsjöskolan och Hermodsdalsskolan. Samtliga elever på Rörsjöskolan erbjöds att delta och 12 elever intervjuades i två grupper. En gruppintervju genomfördes med 5 elever i årskurs 1–3 och en gruppintervju med 8 elever i årskurs 5–6. Intervjuerna hölls av två tjänstepersoner från grundskoleförvaltningen.

Intervjuer med elever på Hermodsdalsskolan genomfördes genom skriftlig intervjuguide med bildstöd som personalen gick igenom med 8 elever. Frågorna ställdes enskilt till respektive elev och personalen antecknade vad eleverna svarade på frågorna. Svaren har sedan sammanställts av tjänstepersoner på grundskoleförvaltningen.

Barnombudsmannens stödmaterial för prövning av barnets bästa¹ för beslut som rör barn på ett generellt plan har använts som stöd för genomförd barnkonsekvensanalys.

2. Berörda artiklar i barnkonventionen samt annan relevant lagstiftning

2.1 Berörda artiklar i barnkonventionen

Grundprinciper i barnkonventionen som alltid bör beaktas vid en prövning av barnets bästa:

- Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i ett land som har ratificerat den.
- Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Begreppet ”barnets bästa” är konventionens grundpelare.
- Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Det handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den andliga, moraliska, psykiska och sociala utvecklingen.
- Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Utöver detta har följande artiklar identifierats som relevanta för analysen:

- Artikel 17: Varje barn har rätt att få tillgång till information via till exempel internet, radio och tv. Staten ska ta ansvar för massmediers roll när det gäller varje barns tillgång till information.
- Artikel 28: Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.
- Artikel 29: Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjlighet och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle.
- Artikel 31: Barn har rätt till lek, vila och fritid.

¹ [Barnombudsmannens material för prövning av barnets bästa](#)

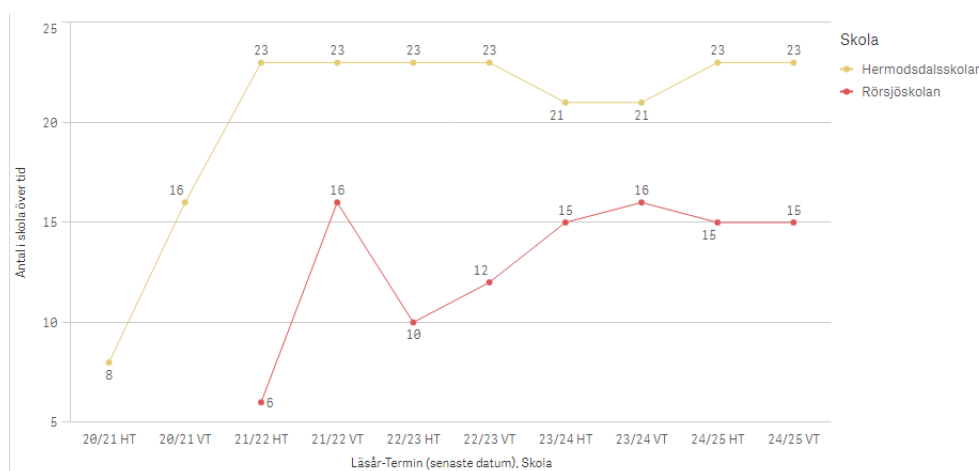
2.2 Annan relevant lagstiftning

Utöver barnkonventionen anses följande lagstiftning vara relevant sammanhanget:

- Skollag (2010:800)

3. Data

3.1 Statistik

Figur 1 Antal elever per anpassad grundskola över tid

3.2 Forskning

Det har varit en utmaning att hitta relevant forskning gällande betydelsen av storlek på skolenheter för det finns väldigt lite forskning inom området i Sverige. Sveriges kommuner och regioner gav 2018 ut en rapport som undersökte förhållandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat².

Slutsatserna i denna rapport var att det var svårt att se något större samband som påverkar negativt eller positivt, mer än att väldigt små skolenheter som resursskolor tenderar att ha relativt låg gymnasiebehörighet. I rapporten lyfts det dock fram att förklaringen till detta snarare handlar om de utmaningar som finns inom resursskolorna gällande elevernas studieresultat i stället för att det har med storleken på skolan att göra. Anders W Johansson, professor i entreprenörskap vid Linnéuniversitetet, gav 2014 ut en forskningsöversikt om ”Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i

² [En rapport från SKR om sambandet mellan skolstorlek och utbildningsresultat \(2018\)](#)

skolan”³. I den konstaterar han att ”utifrån den genomgångna forskningen går det inte att entydigt slå fast att skolstorleken har betydelse för elevers skolprestationer”. När det gäller nedläggning av skolor visar en rapport av Jonas Larsson Taghizadeh på uppdrag av institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering; att när elever från skolor med låg uppfyllelse flyttar till skolor med hög måluppfyllelse, sjunker måluppfyllelsen på skolan som helhet, medan de elever som gått på skolan med hög måluppfyllelse inte påverkas i någon större utsträckning.⁴ Det skulle kunna tänkas att detta innebär att Hermodsdalskolan måluppfyllelse på lågstadiet kommer att öka något om eleverna från Rörjskolan kommer att börja där, men det återstår att se. Värt att notera är att ingen av ovan forskning utgår från den anpassade grundskolans kontext.

4. Prövning

4.1 Artikel 2: Om alla barns lika värde och rättigheter

Innebär förslag ett någon grupp av barn diskrimineras? Blir det bättre eller sämre jämfört med tidigare?

4.1.2 Bedömning artikel 2

Utredningens samlade bedömning är att inget barn diskrimineras av flytten från Rörjskolan till Hermodsdalskolan. Det är positivt att elevgrupperna behålls och att personal från Rörjskolan erbjuds att följa med, vilket medför trygghet. Detta var också något som eleverna på Rörjskolan betonade som viktigt, att befintlig personal flyttar med. Det finns även fördelar med att personalen får fler kollegor som arbetar mot anpassad grundskola vilket breddar möjligheterna för kollegialt lärande och att de på sätt kan ge stöd till varandra.

4.2 Artikel 3: I alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas

Innebär förslaget att barnets bästa beaktats?

³ [En forskningsöversikt om Skolstorlekens påverkan på elevers skolprestationer och sociala situation i skolan](#)

⁴ [Rapport om vilka effekter har skolnedläggningar på mottagande skolor?](#) (2021)

4.2.1 Bedömning artikel 3

Barnets bästa har beaktats utifrån att utredningen har beaktat barnets perspektiv genom dels elevintervjuer, dels den forskning som finns inom området. En lyckad skolgång är en av de starkaste skyddsfaktorerna som ett barn kan få med sig i livet. Barnen kommer få möjlighet till en lyckad skolgång på Hermodsdalsskolan, samtidigt som det finns fördelar med att samla personalen för den anpassade grundskolan på en skolenhet och på så sätt kunna stärka kvaliteten i undervisningen.

Utifrån elevernas perspektiv har förslaget beaktat vad som är deras bästa. Mellanstadieleverna från båda skolenheterna lyfter möjligheten till fler sociala kontakter som en positiv faktor. Elever i årskurs 6 på Rörsjöskolan ser det också som positivt att de inte hade behövt byta skola om de gått på en 1-9-skola från början.

4.3 Artikel 6: Varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Innebär förslaget att det får någon påverkan på att barnet ska kunna utvecklas så långt det är möjligt? Påverkar förslaget samverkan på skolan och är den formad med utgångspunkt i barnets bästa?

4.3.1 Bedömning artikel 6

Förslaget innebär att verksamheten samlas på Hermodsdalskolan och givet att det finns en god organisationsstruktur på skolan bör det medföra att barnets ska kunna utvecklas så långt det är möjligt. Det finns fördelar i att det finns en större tillgång till personella resurser. Vid sjukdom finns det möjlighet för personal att stötta upp i verksamheten och det blir även lättare att fördjupa kompetensutvecklingen inom organisationen när fler elever som läser enligt den anpassade grundskolan är samlade på samma plats. Eleverna på Rörsjöskolan som är väldigt få i varje åldersgrupp, kommer efter flytten att ha ökade möjligheter till socialt samspel med jämnåriga. Just de ökade sociala möjligheterna var något som många av eleverna lyfte fram som positivt, särskilt eleverna på Hermodsdalsskolan.

Personal från Rörsjöskolan kommer att erbjudas att följa med om förslaget genomförs vilket bidrar till kontinuitet och trygghet för eleverna i den nya miljön på Hermodsdalskolan.

4.4 Artikel 12: Barnets rätt att bilda och uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör hen. När åsikterna beaktas ska hänsyn tas till barnets ålder och mognad.

Innebär förslaget att eleverna fått uttrycka sin åsikt om förslagets utformning?

4.4.1 Bedömning artikel 12

Ja, eleverna har fått uttrycka sin åsikt genom de elevintervjuer som har genomförts. Se nedan för vad eleverna delade med sig av.

4.5. Elevernas perspektiv Rörsjö

Följande är en sammanställning av elevernas svar som framkom vid elevintervjuer på Rörsjöskolan. Två gruppintervjuer genomfördes. På den första intervjun deltog fem elever i lågstadiet och på den andra deltog åtta elever i mellanstadiet.

4.5.1 Elevintervjuer med lågstadieelever på Rörsjöskolan

Eleverna på lågstadiet fick under intervjun information om skolbyte med stöd av bilder och TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation). De var intresserade av bilderna på skolan, men elevernas förutsättningar att uttrycka sina åsikter begränsades till stor del av deras kommunikativa och kognitiva funktionsnedsättningar. Under intervjun visades bilder på Hermodsdalsskolan. Det som särskilt fängade elevernas uppmärksamhet på bilderna var kompisgungan som finns på Hermodsdalsskolan. Denna var mycket uppskattad av eleverna.

4.5.1 Elevintervjuer med mellanstadieelever på Rörsjöskolan

En del elever i mellanstadiet uppgav att de alltid gått på Rörsjöskolan och uttryckte en oro för att behöva byta skola. Andra elever berättade om sina skolbyten, några hade egna erfarenheter av just Hermodsdalsskolans skolgård eller hade bekanta som gick på skolan.

Eleverna i årskurs 6, som oavsett beslut behöver byta skola inför årskurs 7, uttryckte det som positivt att Hermodsdalsskolan är en årskurs 1–9 skola. De sa att ”det är bra att inte behöva byta skola”.

En av eleverna har varit på Hermodsdalsskolans skolgård och spelat fotboll. Eleven tyckte fotbollsplanen var bra och såg det som positivt att få lov att

spela på den varje dag. Just fotbollsplaner var en viktig fråga för många av eleverna i mellanstadiet. På Rörsjöskolan uppgav de att de har tillgång till 3 fotbollsplaner (notering: det finns en fotbollsplan, en bandyplan och en basketplan). Att det finns en fotbollsplan på Hermodsdalsskolan är därför positivt. Generellt var det tillgång till fotbollsplaner, i olika storlekar, som var viktigt för eleverna. Att eleverna särskilt betonade att planerna var flera stycken och i olika storlekar kan tolkas som att det har betydelse för hur tillgängliga de är för eleverna under rasterna.

Ett par elever uttryckte oro för att byta skola och sa att de inte ville byta. De känner sig trygga på Rörsjöskolan och har gått stora delar av sin skolgång där. De fanns en oro för att det skulle finnas elever som var ”taskiga” på Hermodsdalsskolan och en oro kring om nuvarande personal skulle få lov att flytta med. Flera elever frågade särskilt om en lärare i PREST-ämne skulle följa med vid en flytt.

Förutom fotbollsplaner, hade eleverna tankar om vad som var viktigt för att det ska bli bra på den nya skolan. En elev har en specialanpassad stol och det var viktigt att denna fick följa med. Samma elev önskade också ”ett kemirum där jag kan göra experiment”.

På frågan om något annat är viktigt för eleverna att veta svarade eleverna att de gillar utflykter. De vill gärna besöka Hermodsdalsskolan och även göra utflykter under läsåret om de skulle börja på Hermodsdalsskolan till hösten.

4.6 Elevernas perspektiv Hermodsdal

Följande är en sammanställning av elevernas svar som framkom i intervjuer med 8 elever i årskurs 4–6 på Hermodsdalskolan. Personal på skolan genomförde intervjuerna utifrån en intervjuguide med bildstöd. Elevernas svar skrevs ner av personalen och skickades till tjänsteperson på grundskoleförvaltningen för nedan sammanställning.

4.6.1 Elevintervjuer med mellanstadieelever på Hermodsdalskolan

Samtliga elever berättar positivt om sin skola, om personalen och kamrater. Skolan är en plats de trivs på och där de får lov att fokusera på lärande och positiva relationer. De elever som är på fritids uttrycker sig också mestadels positivt. Eleverna nämner särskilt idrott och andra PREST-ämnena som uppskattade.

”Jag älskar den mycket, jag tycker den är bra. [...] Vi lära och skriva och rita. Jag har gjort allt bra här i mitt liv. Jag blir glad här.”

”Många bra lärare. Många bra elever. Bra skola. Bra stor skolgård. Bra personal. Lunchen är bra. Snälla och bra städare. Bra biträdande rektor.”

En elev säger att det är bra ”att alla kan vara alla på skolan. Alla får vara sig själv”.

På frågan vad det tycker är dåligt på skolan nämner vissa elever matsalen som de menar på inte är anpassad, andra nämner stökiga elever som skriker och säger fula ord. Hos vissa elever finns en oro för att det ska bli för många elever på skolan eller att det kommer nya elever ”som skriker”. En elev uttrycker oron så här: ”Det är konstigt för man känner inte dem. Man vet inte ifall de är snälla eller inte snälla.” En elev uttrycker även en oro för att det ska bli för många barn och ”jag tycker inte om att det ska börja nya vuxna”.

Majoriteten av eleverna är väldigt positiva till förslaget och säger att de ser fram emot att ”få nya vänner”. De hoppas på att knyta nya relationer. På frågan vad som är positivt med förslaget säger en elev: ”Få nya vänner. Att det inte är samma kompisar som innan. Träffa nytt folk”

För att det ska bli bra om fler elever börjar på Hermodsdalsskolan säger eleverna att det är viktigt att ”välkomna dem och visa dem runt”. Eleverna på Hermodsdalskolan vill gärna träffa de nya eleverna innan sommaren och ”leka med dem”. Samtliga elever uttrycker på olika sätt vikten av förberedelser och framförhållning. De vill gärna få information av sina lärare om vad de vuxna har fått veta på sina möten. De vill träffa de nya eleverna och många elever ser fram emot att visa dem runt på skolan innan sommarlovet. För någon är det viktigt att träffa de nya vuxna och veta vilka de är.

4.7 Artikel 17: Varje barn har rätt att få tillgång till information

Innebär förslaget att eleverna har fått tillgång till rätt information i vår verksamhet?

4.7.1 Bedömning Artikel 17

Eleverna har fått tillgång till information om både förslaget till flytt och genomförande av barnkonsekvensanalys. Eleverna har även blivit informerade om att de kommer få återkoppling av beslutet när det väl är fattat.

4.8 Artikel 28: Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla

Innebär förslaget att barnets rätt till utbildning påverkas?

4.8.1 Bedömning artikel 28

Elevernas rätt till utbildning påverkas positivt genom att de organisatoriska förutsättningarna för genomförandet av utbildningen stärks. Som tidigare nämnts är det fördelaktigt att det på Hermodsdalsskolan finns en större tillgång till personella resurser, till exempel vid sjukdom (se punkt 4.3.1). Förslaget bedöms även stärka möjlighet till god kompetensutveckling genom att fler elever som läser enligt den anpassade grundskolans läroplan är samlade på samma plats och därmed stärka personalens förutsättningar att utvecklas och därmed elevernas tillgång till en adekvat utbildning.

Det är vanligt att eleverna i den anpassade grundskolan behöver byta inriktning under utbildningens gång. Den anpassade grundskolan på Rörjsjöskolan har som huvudsaklig inriktning ämne. Enligt nuvarande organisation riskerar därmed elever som behöver läsa ämnesområden att behöva byta skolenhet eller vara integrerade i en ämnesgrupp. Eftersom Hermodsdalsskolan undervisar i båda inriktningarna, bedöms förslaget förbättra kvalitet i undervisningen och stärka elevernas rätt till utbildning. Det bidrar till kontinuitet för elevernas skolgång och gör det lättare att anpassa efter individuella behov.

Eleverna på Rörjsjöskolan som är väldigt få i varje åldersgrupp och kommer efter föreslagen flytt att ha fler klasskamrater i liknande åldrar. Detta kan stimulera ett gemensamt lärande för eleverna.

4.9 Artikel 29: Barnets utbildning ska syfta till att utveckla barnets fulla möjlighet och förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle

Innebär förslaget att barnet kan utvecklas till sin fulla potential?

4.9.1 Bedömning artikel 29

Som tidigare nämnts bedöms förslaget stärka elevernas tillgång till en kvalitativ och tillgänglig utbildning. Om förslaget genomförs kommer eleverna på Rörjsjöskolan även att ha ökade möjligheter till socialt samspel med jämnåriga.

Sammantaget bedöms förslaget stärka förutsättningarna för att varje elev ska utvecklas till sin fulla potential.

4.10 Artikel 31: Barn har rätt till lek, vila och fritid

Påverkar förslaget barns rätt till lek vila och fritid?

4.10.1 Bedömning artikel 31

Förslaget bedöms påverka elevernas rätt till lek, vila och fritid på ett positivt sätt. Som tidigare nämnts kommer förutsättningarna för elevernas sociala samspel att förbättras när det är fler elever i varje ålder på samma skola. Det visades sig även under elevintervjuerna att flera av eleverna har gemensamma intressen, främst i idrott och PREST-ämnena. Eleverna på Hermodsdal anses att just idrotten är en av skolans styrkor. Eleverna nämner också att de ser fram emot att välkomna nya vänner.

5. Handlingsalternativ

Det finns i teorin två alternativ:

- Elever flyttar
- Eleverna är kvar

6. Bedöm barnets bästa

Det som bedöms vara barnets bästa i detta fall är att eleverna på Rörsjöskolan flyttar till Hermodsdalsskolan.

Denna bedömning grundar sig främst i de organisatoriska förutsättningarna att bedriva en undervisning av god kvalitet vid lite större skolenheter. Visserligen är både Rörsjöskolan och Hermodsdalsskolan i sin helhet, inklusive grundskolan, större skolenheter. I sammanhanget har dock storleken på den anpassade grundskolan särskilt beaktats. Gruppen om 15 elever i årskurs 1-6 på den anpassade grundskolan på Rörsjöskolan är liten och innebär en särskild utmaning för verksamhetens kvalitet. Förslaget innebär att det inför kommande läsår kommer det totala antalet elever på Hermodsdalsskolan 1-9 vara strax under 50 elever. Detta ger utrymme för att anpassa undervisningen utifrån olika årskurser, inriktningar och individuella behov. Det ger även större möjligheter för elevernas sociala samspel med jämnåriga.

Utöver detta har bedömningen av förslaget beaktat elevernas åsikter. Majoriteten av eleverna ställer sig positiva till att få fler kompisar. Den oro som finns hos eleverna handlar mer om hur förslaget ska genomföras och detaljer i övergången, än om själva förslaget att flytta eleverna i Rörsjöskolans anpassade grundskola till Hermodsdalsskolan.

För grundskoleförvaltningen som helhet innebär flytten att lokaler på Rörsjöskolan kan frigöras till andra ändamål. För Hermodsdalsskolan möjliggör det fördelar med att personalgruppen samlas på en skola, vilket kommer medföra större möjligheter till kollegialt lärande och stöd inom personalgruppen, vilket i förlängningen bör innebära möjligheter till ökad måluppfyllelse för eleverna. Förändringen ligger också i linje med grundskolenämndens lokalbehovsplan för anpassade grundskolan och leder därmed till att denna uppfylls i högre grad.

7. Återkoppling

Skolledning med stöd av huvudman kommer informera elever och vårdnadshavare på skolorna efter att beslut har fattats av Malmö stads grundskolenämnd. Skolledningen har även fått ta del och elevintervjuer för det fortsatta egna arbetet.

8. Uppföljning

Uppföljning görs i det systematiska kvalitetsarbetet på skolan. Särskild uppföljning bör göras av måluppfyllelsen för att ta del av erfarenhet av hur en flytt från en skola till en annan påverkar denna.